

STRATEGII DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A TRAFICULUI DE DROGURI

Conf. dr. Andrei NASTAS

Abstract: *The purpose of this publication is to analyze the capacity of state institutions, through subdivisions specialized in carrying out special investigative activities, to effectively prevent and combat illicit drug trafficking. The study comparatively examines the operational instruments, the regulatory framework and the institutional resources available to the competent authorities, in relation to the strategies, means and level of adaptability of the criminal networks involved in the trafficking of narcotic substances. The paper highlights a series of empirical data and alarming facts, which reveal the intensification and diversification of the phenomenon of drug trafficking, as well as the expansion of the consumer market. It is argued that this steady increase in demand is largely driven by social, economic and cultural factors, such as the degradation of the social environment, the vulnerability of certain population groups, the lack of effective prevention policies and insufficient education and social reintegration mechanisms.*

At the same time, the analysis highlights the difficulties encountered by law enforcement agencies in the context of the globalization of organized crime, the use of advanced technologies by traffickers and the transnational nature of this criminal phenomenon. In this context, the role of international cooperation, operational exchange of information and mutual assistance between states and international organizations is emphasized as essential elements to increase the effectiveness of the fight against drug trafficking. The conclusions of the study point to the need for an integrated approach, combining repressive measures with prevention and social intervention policies, in order to reduce this phenomenon in a sustainable way.

Keywords: *criminology, special investigative activity, drugs, crime fighting, crime investigation, criminal law, criminal investigation officer, prevention, special investigative process, criminal trial, evidence, respect for human rights, freedoms and dignity*

Introducere

Criminalitatea a fost și este o problemă crucială nu doar la nivel național, ci și internațional, preocupările de ameliorare a situației axându-se tot mai mult pe găsirea unor soluții eficiente de prevenire și combatere a criminalității. Prevenirea și combaterea traficului de droguri denotă o relevanță deosebită în contextul proceselor de integrare europeană și de extindere a Uniunii Europene, care se desfășoară paralel cu expansiunea rețelelor criminalității organizate transnaționale. Amploarea pe care o cunoaște criminalitatea internațională și faptul că aceasta afectează toate statele lumii, le-a determinat pe acestea să dezvolte colaborarea internațională în vederea combaterii acestui fenomen. Flagelul circulației ilegale a

drogurilor reprezintă, actualmente, fenomenul cel mai plurivalent, temeinic și dezastruos al lumii contemporane, în condițiile în care, anual, miliarde de dolari și sute de mii de oameni sunt angrenați în acest „joc” al morții numit „circulația ilegală/sustragerea/extorcarea/consumul ilegal/introducerea ilegală etc. a drogurilor”. Actualitatea problemei date este condiționată de creșterea exponențială a numărului de persoane consumatoare de droguri, fapt ce provoacă îngrijorare în planul pericolului degradării speciei umane. În perspectivă, amploarea acestui fenomen este deosebit de îngrijorătoare datorită faptului că nu există o statistică clară și precisă a producerii, preparării, experimentării, extragerii, prelucrării, transformării, procurării, păstrării, expedierii, transportării drogurilor și a numărului celor decedați din cauza acestora.

În cele ce urmează ne propunem să abordăm în primul rând, actualitatea și importanța flagelului drogurilor în viața noastră, în viața socială a fiecărui individ luat în parte, deoarece acest fenomen nu poate lăsa indiferent, fără atenție pe nimeni. În al doilea rând este o temă destul de controversată din punct de vedere penal, criminalistic, special de investigații, criminologic etc.; în al treilea rând, fiind o problemă actuală în majoritatea statelor globului, la noi în țară nu este tratată pe larg, iar în unele cazuri importanța ei este diminuată. Legea prevede pentru asemenea tip de infracțiuni doar pedeapsa cu închisoarea, altă alternativă ca pedeapsă nu există, doar închisoare pentru circulația drogurilor în scop de înstrăinare. Urmează ca autoritățile publice care efectuează activitatea specială de investigații să beneficieze de dreptul stipulat în prevederile articolului 5¹ al Legii Republicii Moldova nr. 59/2012¹ „de a coopera cu organele de ocrotire a normelor de drept și organizațiile internaționale prin acordarea asistenței și realizarea schimbului de informații”, iar ca rezultat al acestei activități, să fie depuse absolut toate eforturile de toate organele abilitate pentru a lupta cu acest fenomen și pentru a-l combate

Metode și materiale aplicate

La elaborarea acestei publicații a fost folosit materialul teoretic, normativ și empiric. Ținând cont de specificul și caracterul complex al temei investigate, cercetarea actualului subiect a fost posibilă prin aplicarea mai multor metode de investigare științifică, specifice teoriei activității speciale de investigații: metoda logică, metoda analizei comparative, analiza sistemică și statistică etc.

Scopul cercetării rezidă în: analiza profundă atât sub aspect teoretic, cât și sub aspect practic a reglementărilor penale, procesual-penale și investigativ-speciale privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri,

¹ Legea Republicii Moldova nr. 59 din 12.03.2012 privind activitatea specială de investigații, publicată la 08.06.2012 în Monitorul Oficial nr. 113-118, art. 373.

evidențierea tendințelor comune și a specificului diferitelor țări în acest domeniu, a carențelor din legislații și a problemelor ce au apărut în practica judiciară a Republicii Moldova, cu propunerea soluțiilor pentru optimizarea relațiilor de colaborare între state pentru contracararea acestui fenomen și îmbunătățirea legislațiilor acestora. În funcție de scopul preconizat ne propunem să realizăm următoarele obiective: a) cercetarea reglementării juridice a activității de investigații a cazurilor de trafic ilicit de droguri; b) elaborarea propunerilor de perfecționare a reglementărilor normative privind prevenirea și combaterea traficului ilicit de droguri în contextul eficientizării acțiunilor speciale de investigații aplicate; c) înaintarea soluțiilor teoretico-practice privind cooperarea pe plan național și internațional în domeniul activității speciale de investigații privind prevenirea și combaterea traficului ilicit de droguri.

Rezultate obținute și discuții

O realitate deloc îmbucurătoare pe care omenirea, din păcate, prea târziu a conștientizat-o este cea a circulației ilegale a drogurilor cu care astăzi se confruntă, constituind consecința directă a atitudinii sale neglijente față de acest flagel. Traficul de droguri nu are frontiere geografice, reprezentând o amenințare reală pentru fundamentul existențial al oricărei națiuni. Înăsprirea condițiilor de viață pentru majoritatea populației Republicii Moldova a afectat, mai cu seamă, starea socială a familiilor marginalizate economic, iar cu aceasta și situația economico-financiară a persoanelor antrenate în consumul de droguri și de alte substanțe psihotrope². Circulația ilegală a drogurilor este un fenomen care aduce atingere securității naționale. Majoritatea persoanelor implicate în astfel de acțiuni sunt persoane tinere. Pe de altă parte, avem persoane care cad în plasa infractorilor și sunt consumatoare de droguri – acestea sunt, din nou, persoanele tinere.

Datele din ultimii ani privind incidența în țara noastră a unor infracțiuni legate de droguri sunt mai mult decât îngrijorătoare. „Statistica nu arată deloc bine. De exemplu, în anul 2023, aproximativ 60% din toate sentințele pronunțate cu participarea procurorului PCCOCS sunt sentințe date pe circulația drogurilor în scop de înstrăinare. Pur matematic ne dăm seama că minim 60 de persoane pleacă anual la închisoare și acestea sunt persoane tinere. Dacă acele droguri ridicate de către autorități ar fi fost comercializate pe piața neagră, probabil ar fi rezultat mii de dosare penale privind infracțiunea de circulație a drogurilor”³. În structura

² Ancușa M, Ciobanu V. Probleme de sănătate publică. Vol. I-II. Timișoara, 1998; p. 102 // Anuar Statistic al Republicii Moldova, departamentul Statistică și Sociologie al Republicii Moldova. Chișinău, 2006-2016.

³ <https://point.md/ro/novosti/obschestvo/furtune-o-prestupleniia-akh-v-moldove-sviiazannykh-s-narkotikami-statistika-nastorazhivaet/> (accesat la 17.11.2025).

infracțiunilor⁴, mai mult de o treime au fost infracțiuni contra patrimoniului (35,4%), iar 16,9% infracțiuni în domeniul transporturilor, infracțiunile contra autorităților publice și a securității de stat au constituit 13,7%, cele contra securității și ordinii publice 5,6%, iar infracțiunile contra sănătății publice și conviețuirii sociale 4,7%.

Proliferarea „afacerilor cu droguri” contribuie la creșterea fenomenului infracțional. Aceasta o confirmă datele statistice⁵. Astfel, în Republica Moldova în anul 2020 au fost înregistrate 816 de infracțiuni legate de droguri, cu 22% mai puține decât în anul precedent; în 2021 au fost înregistrate 818 de infracțiuni legate de droguri, cu 0,9% mai multe decât în anul precedent; în 2022 au fost înregistrate 925 de infracțiuni legate de droguri, cu 13,08% mai multe decât în anul precedent; în 2023 au fost înregistrate 994 de infracțiuni legate de droguri, cu 7,46% mai multe decât în anul precedent; în anul 2024 au fost înregistrate 1075 de infracțiuni legate de droguri, cu 8,15% mai multe decât în anul precedent. Pentru perioada de zece luni ale anului curent, pe teritoriul Republicii Moldova s-au înregistrat 1085 infracțiuni legate de droguri. Producția și traficul ilicit de droguri reprezintă una din formele cele mai active de manifestare a crimei organizate transnaționale. Profiturile obținute prin această activitate ilicită, care depășesc cu mult unele afaceri legale, au făcut ca, pe lângă organizațiile mafioate tradiționale, să apară sute de grupări și bande criminale care pun în prim planul preocupărilor lor producția și traficul de droguri.

În prezent, una dintre cele mai importante componente ale combaterii criminalității grave o reprezintă investigațiile speciale, mai multe acte internaționale recomandând aplicarea unor tehnici speciale în acest sens. Printre acestea se numără: Convenția ONU împotriva traficului ilicit de stupefiante și de substanțe psihotrope (20.12.1988); Convenția Consiliului Europei privind spălarea banilor, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunilor și finanțarea terorismului (1990); Convenția ONU împotriva criminalității transnaționale organizate (15.11.2000). Aceste tratate recomandă aplicarea diverselor tehnici speciale de investigații pentru strângerea de probe în cazurile infracțiunilor grave. Pentru buna desfășurare a activității de cercetare este necesar ca organele judiciare să urmeze anumite principii tactice⁶ și să stabilească obiectivele generale după care trebuie să facă cercetarea⁷. Pentru depistarea grupărilor criminale care practică infracțiunile legate de droguri este necesară aplicarea procedeeleor tactice, bazate pe o cercetare minuțioasă în rândul criminalilor, studierea modului lor de viață,

⁴ https://statistica.gov.md/ro/nivelul-infracționalității-in-republica-moldova-in-anul-2024-9478_61676.html (accesat la 18.11.2025).

⁵ <https://mai.gov.md/ro/date-statistice>.

⁶ Gh. Alecu, *Criminalistică*, ediția a II-a, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2009, p. 254.

⁷ Gh. Alecu, *Criminalistică. Noțiuni teoretice și practice*, Ediția a II-a adăugită și revizuită, Ed. Europolis, Constanța, 2006, p. 103.

dotării cu armament, izvorului de surse financiare, legăturilor cu distribuitorii de droguri, precum și luarea în evidență a persoanelor predispuse să comită astfel de infracțiuni.

Toate acestea determină necesitatea concentrării activității ofițerilor de investigații la selectarea, studierea, racolarea și repartizarea colaboratorilor confidențiali⁸, dispunerea și efectuarea măsurilor speciale de investigații⁹ îndreptate spre coordonarea acțiunilor și înlăturarea separării informaționale între diverse autorități ale căror subdiviziuni specializate efectuează activitatea specială de investigații. Sunt foarte multe cazurile în care traficanții de droguri au legături cu bande organizate specializate în exploatarea prostituției, a jocurilor clandestine, precum și în falsificarea și plasarea de monedă falsă¹⁰. În aceste cazuri, pe timpul efectuării măsurilor speciale de investigații pentru documentarea persoanelor controlate și prelucrate informativ, eforturile subdiviziunilor specializate de la momentul depistării semnelor de infracțiune, trebuie să fie îndreptate spre acumularea probelor și dovezilor pentru a fi utilizate în scopurile demascării infractorilor și acțiunilor lor ilicite în cadrul procesului penal și special de investigații.

Existența acestui fel de informație cere de la ofițerii de investigații modelarea probabilelor contra-argumente din partea persoanelor controlate și prelucrate informativ referitor la datele stabilite pe calea specială de investigații. Acest fapt permite planificarea și efectuarea la timp a măsurilor speciale de investigații suplimentare destinate fixării probelor și dovezilor dobândite anterior (actele procedurale în care se consemnează rezultatele măsurilor speciale de investigații și anexele la ele, inclusiv stenograma, fotografiile, înregistrările și altele¹¹ etc.) și celor noi depistate. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat faptul că mijloacele speciale de investigații sunt necesare în cazul investigării traficului ilicit de droguri de către organele judiciare. Totuși, investigația cere ca amestecul în viața privată și gradul acestui amestec să fie necesar și proporționat. Și, probabil, ceea ce este mai important, ea cere ca acest amestec să fie însoțit de garanții procedurale suficiente în ceea ce ține de dispunerea, efectuarea și autorizarea lor¹², pentru a asigura că ele nu sunt utilizate în mod arbitrar, imprevizibil și necontrolat.

⁸ Legea Republicii Moldova nr. 59 din 12.03.2012 privind activitatea specială de investigații, publicată la 08.06.2012 în Monitorul Oficial nr. 113-118, art. 15.

⁹ Legea Republicii Moldova nr. 59 din 12.03.2012 privind activitatea specială de investigații, publicată la 08.06.2012 în Monitorul Oficial nr. 113-118, art. 27; Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122 din 14.03.2003, publicat la 05.11.2013 în Monitorul Oficial nr. 248-251, art. 134.

¹⁰ Anca Iulia Stoian, Abordări conceptuale privind infracțiunea progresivă în dreptul penal, în Anuarul științific al Academiei „Ștefan cel Mare”, Probleme actuale de prevenire și combatere a criminalității, Chișinău, 2010, pp. 286-294.

¹¹ Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122 din 14.03.2003, publicat la 05.11.2013 în Monitorul Oficial nr. 248-251, art. 93 alin. (2) pct. 8.

¹² *Idem*, art. 135.

Principalele tehnici speciale de investigare folosite în combaterea traficului de droguri au fost enunțate în cuprinsul art. 20 din Convenția Națiunilor Unite privind combaterea crimei organizate transnaționale, recomandându-se statelor implementarea mecanismelor de acțiune a acestora și în legislația aferentă. Aceste tehnici sunt următoarele: înregistrările audio-video, supravegherea și controlul comunicațiilor și transmisiilor electronice, folosirea martorilor sub protecție și acordarea de imunități pentru aceștia, livrările supravegheate. Combaterea consumului și traficului ilicit de droguri în Republica Moldova a constituit în permanență una dintre prioritățile statului. Însă, pentru diminuarea sau combaterea cu succes a acestui fenomen nu sunt suficiente doar eforturile depuse de poliție, este necesară implicarea și a altor entități, un rol esențial avându-l Ministerul Sănătății și Ministerul Educației și Cercetării și Serviciul Vamal, presa și societatea civilă.

Concluzii

Creșterea semnificativă a traficului de droguri în Republica Moldova este favorizată de reglementarea rigidă, care se dovedește a fi ineficientă în combaterea acestui flagel. Eșecurile în materie sunt demonstrate de lipsa unei practici uniforme la nivelul instanțelor judecătorești cu privire la încadrarea juridică a unor fapte sau la aplicarea pedepselor. De asemenea, autoritățile ale căror subdiviziuni specializate efectuează activitatea specială de investigații sunt puse în dificultate atunci când trebuie să țină pasul cu noutățile în materie de cercetare/investigare și cooperare interstatală. Nici în prezent, organele judiciare nu dau dovadă de o eficacitate sporită, făcând greșeli procedurale de condamnat, cu atât mai mult cu cât ajung să aducă grave atingeri drepturilor fundamentale ale omului. Având în vedere lacunele legislative precum și lipsa practicii uniforme la nivel de instanțe judecătorești, considerăm că Republica Moldova nu se bucură de toate resursele necesare pentru a putea câștiga în momentul de față lupta împotriva traficantilor de droguri.

Bibliografie

1. Legea Republicii Moldova nr. 59 din 12.03.2012 privind activitatea specială de investigații, publicată la 08.06.2012 în Monitorul Oficial nr. 113-118;
2. Ancușă M, Ciobanu V. Probleme de sănătate publică. Vol. I-II. Timișoara, 1998 // Anuar Statistic al Republicii Moldova, departamentul Statistică și Sociologie al Republicii Moldova. Chișinău, 2006-2016;
3. <https://point.md/ro/novosti/obschestvo/furtune-o-prestupleniikh-v-moldove-sviazannykh-s-narkotikami-statistika-nastorazhivaet/>;

4. https://statistica.gov.md/ro/nivelul-infractionalitatii-in-republica-moldova-in-anul-2024-9478_61676.html;
5. <https://mai.gov.md/ro/date-statistice>;
6. Gh. Alecu, *Criminalistică*, ediția a II-a, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2009;
7. Gh. Alecu, *Criminalistică. Noțiuni teoretice și practice*, Ediția a II-a adăugită și revizuită, Ed. Europolis, Constanța, 2006;
8. Anca Iulia Stoian, *Abordări conceptuale privind infracțiunea progresivă în dreptul penal, în Anuarul științific al Academiei „Ștefan cel Mare”, Probleme actuale de prevenire și combatere a criminalității*, Chișinău, 2010;
9. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122 din 14.03.2003, publicat la 05.11.2013 în Monitorul Oficial nr. 248-251.